

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 26 Ιανουαρίου 2023
(OR. en)

5766/23

SOC 53
EMPL 36

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	26 Ιανουαρίου 2023
Αποδέκτης:	κα Thérèse BLANCHET, Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2023) 40 final
Θέμα:	ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ Ενίσχυση του κοινωνικού διαλόγου στην Ευρωπαϊκή Ένωση: αξιοποίηση του πλήρους δυναμικού του για τη διαχείριση των δίκαιων μεταβάσεων

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2023) 40 final.

συνημμ.: COM(2023) 40 final

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 25.1.2023
COM(2023) 40 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

*Ενίσχυση του κοινωνικού διαλόγου στην Ευρωπαϊκή Ένωση: αξιοποίηση του πλήρους
δυναμικού του για τη διαχείριση των δίκαιων μεταβάσεων*

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο κοινωνικός διάλογος αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου. Ένας από τους βασικούς στόχους της ΕΕ είναι η βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και εργασίας. Ο κοινωνικός διάλογος και οι συλλογικές διαπραγματεύσεις αποτελούν θεμελιώδη μέσα για την επίτευξη αυτού του στόχου, συμβάλλοντας στην αύξηση της παραγωγικότητας και, παράλληλα, διασφαλίζοντας την κοινωνική δικαιοσύνη, την υψηλή ποιότητα του εργασιακού περιβάλλοντος και τη δημοκρατία στην εργασία. Για μια ισχυρή κοινωνική Ευρώπη απαιτούνται ισχυροί κοινωνικοί εταίροι. Ως εκ τούτου, ο κοινωνικός διάλογος αποτελεί μία από τις βασικές αρχές του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.

Οι ισχυροί κοινωνικοί εταίροι είναι απαραίτητοι για την αποτελεσματική και ισόρροπη διαχείριση των αλλαγών. Η κλιματική αλλαγή, η ψηφιοποίηση και οι δημογραφικές τάσεις αλλάζουν ραγδαία τον κόσμο, συμπεριλαμβανομένου του κόσμου της εργασίας. Η COVID-19 επιτάχυνε ορισμένες από αυτές τις αλλαγές. Ο κοινωνικός διάλογος έχει θεμελιώδη σημασία για την εξεύρεση ισορροπημένων τρόπων αντιμετώπισης των αλλαγών στον κόσμο της εργασίας. Σε ολόκληρη την ΕΕ, ο κοινωνικός διάλογος βρισκόταν στο επίκεντρο του σχεδιασμού και της εφαρμογής πολιτικών για τον περιορισμό των επιπτώσεων της πανδημίας. Σε επίπεδο κλάδων και επιχειρήσεων, οι κοινωνικοί εταίροι καθιέρωσαν γρήγορα νέα πρωτόκολλα για την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία ή έθεσαν σε εφαρμογή προγράμματα κατάρτισης. Σε εθνικό επίπεδο, στήριξαν τις αρχές για την παροχή οικονομικής βοήθειας σε εργαζομένους και επιχειρήσεις. Οι κοινωνικοί εταίροι διαδραματίζουν επίσης καίριο ρόλο στην αντιμετώπιση των εκτεταμένων επιπτώσεων του ρωσικού επιθετικού πολέμου κατά της Ουκρανίας, διευκολύνοντας την ένταξη των εκτοπισθέντων από την Ουκρανία στην αγορά εργασίας, καθώς και άλλων προσφύγων και μεταναστών, και βρίσκοντας βιώσιμες λύσεις ως προς την προσαρμογή των μισθών και των συλλογικών συμβάσεων ως απάντηση στην κρίση του κόστους ζωής και στα υψηλά επίπεδα πληθωρισμού.

Η συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων βελτιώνει τις διαδικασίες χάραξης πολιτικής και θέσπισης νομοθεσίας. Οι κοινωνικοί εταίροι διαθέτουν απaráμιλλη γνώση και πείρα όσον αφορά την απασχόληση και την κοινωνική κατάσταση «επί τόπου». Χάρη στη συμβολή τους μπορεί να επιτευχθεί η κατάλληλη ισορροπία μεταξύ των συμφερόντων των εργαζομένων και των εργοδοτών και να βελτιωθούν η αποδοχή και η αποτελεσματικότητα της πολιτικής και της νομοθεσίας. Οι κοινωνικοί εταίροι διαδραματίζουν μοναδικό ρόλο σε σύγκριση με άλλα ενδιαφερόμενα μέρη. Η Συνθήκη (άρθρο 154 της ΣΛΕΕ) υποχρεώνει την Επιτροπή να διαβουλευέται με τους κοινωνικούς εταίρους σχετικά με προτάσεις στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής (που εμπίπτουν δηλαδή στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 153 της ΣΛΕΕ), ώστε να μπορούν οι κοινωνικοί εταίροι να διαπραγματεύονται συμφωνίες, εάν το επιθυμούν. Οι συμφωνίες των κοινωνικών εταίρων μπορούν να εφαρμόζονται μέσω του

ενωσιακού δικαίου (άρθρο 155 της ΣΛΕΕ). Διαρθρωμένοι διάλογοι σε επίπεδο ΕΕ διοργανώνονται τακτικά με τους κοινωνικούς εταίρους στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου για τον συντονισμό της οικονομικής πολιτικής και της πολιτικής απασχόλησης σε όλες τις σημαντικές στιγμές του κύκλου.

Η ΕΕ προωθεί τον ρόλο των κοινωνικών εταίρων και ζητεί επιτακτικά να βελτιωθεί ο κοινωνικός διάλογος. Η προώθηση του κοινωνικού διαλόγου αποτελεί κοινό στόχο της ΕΕ και των κρατών μελών της, για την επίτευξη του οποίου πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η πολυμορφία των εθνικών συστημάτων και να γίνεται σεβαστή η αυτονομία των κοινωνικών εταίρων. Είναι αναγκαίο να καταβληθούν περισσότερες προσπάθειες τόσο σε εθνικό όσο και σε ενωσιακό επίπεδο για τη στήριξη της κάλυψης των συλλογικών διαπραγματεύσεων και την ανάπτυξη των δυνατοτήτων των κοινωνικών εταίρων, την ενθάρρυνση της συμμετοχής τους και τη διασφάλιση της αυτονομίας τους¹. Στο **σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων** του Μαρτίου του 2021², η Επιτροπή ανακοίνωσε ότι θα υποβάλει πρωτοβουλία για την υποστήριξη του κοινωνικού διαλόγου σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο κατόπιν διαβουλεύσεων με τους κοινωνικούς εταίρους. Για ενίσχυση του κοινωνικού διαλόγου σε όλα τα επίπεδα έγινε επίσης έκκληση στο υψηλότερο πολιτικό επίπεδο με την **κοινωνική δέσμευση του Πόρτο**³ που υπογράφηκε από την πορτογαλική προεδρία του Συμβουλίου της ΕΕ, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τους κοινωνικούς εταίρους και την κοινωνική πλατφόρμα. Η πρωτοβουλία για τον κοινωνικό διάλογο, η οποία αναφέρεται επίσης στην ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Διάσκεψη για το Μέλλον της Ευρώπης — Υλοποίηση του οράματος με συγκεκριμένες δράσεις» του Ιουνίου 2022, συμβάλλει σημαντικά στη συνέχεια της Διάσκεψης⁴.

Η παρούσα **ανακοίνωση της Επιτροπής** καθορίζει μια σειρά συγκεκριμένων μέτρων για την περαιτέρω ενίσχυση του κοινωνικού διαλόγου της ΕΕ και συνοδεύεται από **πρόταση σύστασης του Συμβουλίου** σχετικά με τον τρόπο ενίσχυσης του εθνικού κοινωνικού διαλόγου και των συλλογικών διαπραγματεύσεων. Η Επιτροπή προετοίμασε την εν λόγω πρωτοβουλία με τη στενή συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων και πραγματοποίησε επίσης ανταλλαγές απόψεων με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.

2. ΕΘΝΙΚΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ

Οι ρυθμίσεις και οι διαδικασίες που αφορούν τη διεξαγωγή του κοινωνικού διαλόγου διαφέρουν μεταξύ των κρατών μελών: όσον αφορά τις συλλογικές σχέσεις εργασίας, τον ρόλο των συλλογικών διαπραγματεύσεων στον καθορισμό των συνθηκών εργασίας, τις

¹ Βλ. επίσης την έκθεση της ειδικής συμβούλου κ. Andrea Nahles σχετικά με την ενίσχυση του κοινωνικού διαλόγου της ΕΕ, η οποία είναι διαθέσιμη [ηλεκτρονικά](#).

² COM(2021) 102 final, διαθέσιμο [ηλεκτρονικά](#).

³ Κοινωνική δέσμευση του Πόρτο της 7ης Μαΐου 2022, διαθέσιμη [ηλεκτρονικά](#).

⁴ COM(2022) 404 final, παράρτημα, διαθέσιμο [ηλεκτρονικά](#)

δυνατότητες των οργανώσεων και τη συμμετοχή σ' αυτές, τις επίσημες δομές για τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στη διαδικασία χάραξης και εφαρμογής πολιτικής, καθώς και την πολιτική σημασία τους. Τα συστήματα συλλογικών διαπραγματεύσεων των κρατών μελών διαφέρουν επίσης ως προς τον βαθμό συγκέντρωσης ή αποκέντρωσής τους.

Τα περισσότερα κράτη μέλη διαθέτουν μία ή περισσότερες επίσημες εθνικές δομές κοινωνικού διαλόγου, στο πλαίσιο των οποίων οι εκπρόσωποι των εργοδοτών, των συνδικαλιστικών οργανώσεων και της κυβέρνησης μπορούν να συζητούν γενικά οικονομικά και κοινωνικά θέματα. Οι φορείς αυτοί έχουν πολύ διαφορετικό ρόλο και εξουσίες, αλλά συνήθως διαδραματίζουν συμβουλευτικό και γνωμοδοτικό ρόλο κατά την εκπόνηση σχεδίων νομοθετικών πράξεων και τη χάραξη πολιτικών, ιδίως σε τομείς που σχετίζονται με την απασχόληση, ενώ ενίοτε μπορούν να λειτουργούν ως φόρουμ για τη διαπραγμάτευση συμφωνιών. Πολλά κράτη μέλη διαθέτουν επίσης τριμερείς φορείς που ασχολούνται με συγκεκριμένα θέματα, όπως η κοινωνική ασφάλιση, η απασχόληση, η κατάρτιση και η υγεία και ασφάλεια στην εργασία. Για να υπάρχει εποικοδομητικός τριμερής κοινωνικός διάλογος, με τη συμμετοχή των δημόσιων αρχών, είναι προϋπόθεση να υπάρχει ισχυρός διμερής κοινωνικός διάλογος.

Ο κοινωνικός διάλογος δέχεται πίεση για την επίτευξη αποτελεσμάτων στον μεταβαλλόμενο κόσμο της εργασίας. Ενώ η πυκνότητα των εργοδοτών (ποσοστό εργοδοτών που είναι μέλη οργανώσεων εργοδοτών) έχει παραμείνει σχετικά σταθερή, η πυκνότητα των συνδικαλιστικών οργανώσεων έχει μειωθεί (κατά μέσο όρο) σε όλα τα κράτη μέλη. Η μετατόπιση της οικονομικής δραστηριότητας από τη μεταποίηση στις υπηρεσίες του ιδιωτικού τομέα και ο μεταβαλλόμενος κόσμος της εργασίας καθιστούν δύσκολη για τις συνδικαλιστικές οργανώσεις και τις οργανώσεις εργοδοτών τη στρατολόγηση νέων μελών. Πολλοί εργαζόμενοι που δραστηριοποιούνται στις περισσότερες από τις νεότερες μορφές απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένου αυξανόμενου αριθμού αυτοαπασχολουμένων, δεν εκπροσωπούνται. Το ίδιο συμβαίνει και με τους εργαζομένους με συμβάσεις ορισμένου χρόνου οι οποίοι αυξάνονται σε αριθμό αλλά είναι λιγότερο πιθανό να συνδικαλιστούν. Η ευελιξία όσον αφορά τον χρόνο και τον τόπο εκτέλεσης της εργασίας καθιστά δύσκολη για τους εκπροσώπους των εργαζομένων την οργάνωση ενός τόσο κατακερματισμένου εργατικού δυναμικού. Τα τελευταία χρόνια, οργανώσεις των κοινωνικών εταίρων ανέλαβαν πρωτοβουλίες για την προσέλκυση νέων μελών ή την ενίσχυση του δικαιώματος λόγου ορισμένων ομάδων που υποεκπροσωπούνται (κυρίως νέων και εργαζομένων μέσω πλατφορμών) μέσω στοχευμένων στρατηγικών και προσπάθειών στρατολόγησης και με τη δημιουργία ειδικών δομών εντός των οργανώσεων. Όσον αφορά την ισότητα των φύλων, το ποσοστό των γυναικών στις συνδικαλιστικές οργανώσεις ποικίλλει σημαντικά στην ΕΕ, με τον αριθμό των γυναικών μελών να τείνει γενικά να αυξάνεται, παρά τη συνολική μείωση της συμμετοχής σε συνδικαλιστικές οργανώσεις. Οι γυναίκες εξακολουθούν να υποεκπροσωπούνται σε ηγετικές θέσεις.

Το ποσοστό των εργαζομένων που καλύπτονται από συλλογικές συμβάσεις έχει σημειώσει σημαντική πτώση τα τελευταία 30 έτη. Μειώθηκε από εκτιμώμενο μέσο όρο της ΕΕ περίπου 66 % το 2000 σε περίπου 56 % το 2019, ενώ ιδιαίτερα μεγάλες μειώσεις σημειώθηκαν στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη [γράφημα 1]. Σε όλα τα κράτη μέλη παρατηρήθηκε μια γενική στροφή προς την αποκέντρωση των διαπραγματεύσεων στο επίπεδο της εταιρείας. Σύμφωνα με τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), η κάλυψη των συλλογικών διαπραγματεύσεων είναι υψηλή (άνω του 50 %) μόνο σε χώρες στις οποίες υπάρχει τουλάχιστον κάποια μορφή κλαδικών διαπραγματεύσεων. Στις χώρες στις οποίες οι διαπραγματεύσεις πραγματοποιούνται κυρίως σε επίπεδο εταιρείας, η κάλυψη των συλλογικών διαπραγματεύσεων είναι συνήθως χαμηλή. Ο συντονισμός μεταξύ κλάδων και φορέων διαπραγμάτευσης, καθώς και το επίπεδο συντονισμού, αποτελούν ιδιαίτερα σημαντικές διαστάσεις των συλλογικών διαπραγματεύσεων.

Ο βαθμός και η ποιότητα της συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων στη διαδικασία χάραξης πολιτικής διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών. Παρότι η ποιότητα της συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων παρέμεινε σταθερή τα τελευταία χρόνια στα περισσότερα κράτη μέλη, η έγκαιρη και ουσιαστική συμμετοχή τους διαφέρει σημαντικά από χώρα σε χώρα. Ένας από τους λόγους αυτής της διαφοροποίησης είναι τα διαφορετικά θεσμικά πλαίσια, οι διαφορετικές διαδικασίες και πρακτικές⁵. Ειδικότερα, η ποιότητα και η αποτελεσματικότητα του κοινωνικού διαλόγου στα κράτη μέλη αξιολογούνται από την Επιτροπή Απασχόλησης στην ετήσια «Ανασκόπηση του κοινωνικού διαλόγου» που εκπονεί. Στα τελευταία συμπεράσματα που ενέκρινε το Συμβούλιο τον Ιούνιο του 2022 τονίζεται, μεταξύ άλλων, η σημασία της διάθεσης επαρκούς χρόνου για διαβουλεύσεις καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας χάραξης πολιτικής, της διασφάλισης κατάλληλων θεσμικών πλαισίων και της αντιμετώπισης ζητημάτων που σχετίζονται με την ανάπτυξη δυνατοτήτων και τη μείωση της κάλυψης των συλλογικών διαπραγματεύσεων⁶. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τόνισε επίσης ότι τα ισχυρά συστήματα συλλογικής διαπραγμάτευσης ενισχύουν την ανθεκτικότητα των κρατών μελών σε περιόδους οικονομικής κρίσης και ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να λάβουν μέτρα για την προώθηση της υψηλής πυκνότητας της συνδικαλιστικής κάλυψης και για την αντιστροφή της μείωσης της κάλυψης των συλλογικών διαπραγματεύσεων⁷.

⁵ Eurofound (2021), διαθέσιμο [ηλεκτρονικά](#).

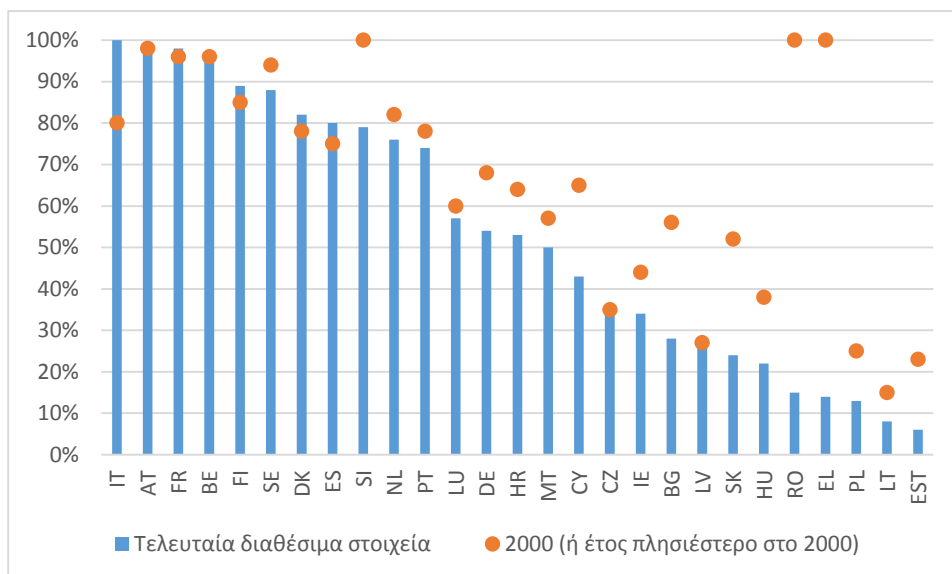
⁶ Διαθέσιμο [ηλεκτρονικά](#).

⁷ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2021, σχετικά με το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών: απασχόληση και κοινωνικές πτυχές στην ετήσια στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2021, διαθέσιμο

στο [διαδίκτυο](#).

Γράφημα 1: Κάλυψη των συλλογικών διαπραγματεύσεων στην ΕΕ, 2000-2019

Αριθμός εργαζομένων που καλύπτονται από τη συλλογική σύμβαση, διαιρούμενος διά του συνολικού αριθμού των απασχολούμενων μισθωτών (ως %, 2000 και 2019).

Σημείωση: 1) Τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία προέρχονται από τα εξής: 2019 (AT, BE, CZ, HU, IT, LT, NL, PL, PT), 2018 (BG, DE, DK, ES, FR, LU, LV, SE), 2017 (EL, FI, IE, SI, RO), 2016 (CY, MT), 2015 (SK) και 2014 (HR). 2) Για την Ιταλία, η κάλυψη αναθεωρήθηκε στο 100 %, ώστε να αποτυπώνεται το γεγονός ότι οι βασικές αποδοχές που καθορίζονται στις συλλογικές συμβάσεις χρησιμοποιούνται από τα εργατοδικεία ως σημείο αναφοράς για την εφαρμογή της συνταγματικής αρχής της αναλογικής και επαρκούς αμοιβής. Το γεγονός ότι το επίπεδο κάλυψης των συλλογικών διαπραγματεύσεων ανήλθε σε ποσοστό 100 % στη Ρουμανία και την Ελλάδα το 2000 εξηγείται από την ύπαρξη μηχανισμών επέκτασης των συλλογικών συμβάσεων σε όλες τις εταιρείες, ενώ η μείωση είναι κυρίως αποτέλεσμα της κατάργησης των εν λόγω μηχανισμών επέκτασης και άλλων αλλαγών που οδήγησαν στην αποκέντρωση των συλλογικών διαπραγματεύσεων.

Πηγή: Για το 2000 ή το πλησιέστερο έτος — βάση δεδομένων ICTWSS, έκδοση 6.1, Πανεπιστήμιο του Άμστερνταμ. Μεταβλητή AdjCov (# 111). Για τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία — βάση δεδομένων ΟΟΣΑ/AIAS (2021)

Η ΕΕ διαθέτει μια σειρά μέσων που αποσκοπούν στην ενίσχυση του εθνικού κοινωνικού διαλόγου. Βάσει της οδηγίας για τους κατώτατους μισθούς⁸, τα κράτη μέλη οφείλουν να αναλάβουν δράση για να βοηθήσουν τους κοινωνικούς εταίρους να αναπτύξουν τις δυνατότητές τους να συμμετέχουν σε συλλογικές διαπραγματεύσεις για τον καθορισμό των μισθών και να ενθαρρύνουν εποικοδομητικές, ουσιαστικές και εμπεριστατωμένες διαπραγματεύσεις επί των μισθών. Η οδηγία ζητεί επίσης από τα κράτη μέλη στα οποία η κάλυψη από συλλογικές διαπραγματεύσεις δεν αφορά τουλάχιστον το 80 % των εργαζομένων να θεσπίσουν πρόσφορο πλαίσιο για τις συλλογικές διαπραγματεύσεις και σχέδιο δράσης για την προώθησή τους. Οι συνεχιζόμενες τεχνολογικές αλλαγές και η αυξανόμενη αυτοματοποίηση εκδηλώνονται ταχύτατα ως παράγοντες αναδιάρθρωσης σε ολόκληρη την οικονομία. Εν προκειμένω, το πλαίσιο ποιότητας της ΕΕ για την αναδιάρθρωση του 2013 βοηθά τις επιχειρήσεις να προβλέψουν την αλλαγή και να αμβλύνουν τις επιπτώσεις της

⁸ Οδηγία (ΕΕ) 2022/2041, διαθέσιμη [ηλεκτρονικά](#).

αναδιάρθρωσης στην απασχόληση και την κοινωνία⁹. Ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο οδηγιών για την ενημέρωση των εργαζομένων και τη διαβούλευση μ' αυτούς, τόσο σε εθνικό όσο και σε διακρατικό επίπεδο, θεσπίζει επίσης κανόνες για την προστασία των δικαιωμάτων των εργαζομένων σε επίπεδο εταιρείας¹⁰, ιδίως σε περιόδους αναδιάρθρωσης. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξετάζει την έκδοση ψηφίσματος που περιέχει συστάσεις προς την Επιτροπή σχετικά με την αναθεώρηση της οδηγίας για τα ευρωπαϊκά συμβούλια εργαζομένων. Οι οδηγίες της ΕΕ για τις δημόσιες συμβάσεις¹¹ απαιτούν από τα κράτη μέλη να σέβονται το συνδικαλιστικό δικαίωμα και το δικαίωμα συλλογικών διαπραγματεύσεων σύμφωνα με τη Σύμβαση 87 της ΔΟΕ περί συνδικαλιστικής ελευθερίας και προστασίας συνδικαλιστικού δικαιώματος και τη Σύμβαση 98 της ΔΟΕ περί συνδικαλιστικού δικαιώματος και συλλογικών διαπραγματεύσεων.

Η πρόταση οδηγίας της Επιτροπής για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας των εργαζομένων σε πλατφόρμες¹² επιδιώκει την ενίσχυση του κοινωνικού διαλόγου στην οικονομία των πλατφορμών, μεταξύ άλλων παρέχοντας νέα δικαιώματα ενημέρωσης και διαβούλευσης σχετικά με την αλγοριθμική διαχείριση και απαιτώντας από τις ψηφιακές πλατφόρμες εργασίας να παρέχουν τη δυνατότητα στα πρόσωπα που εκτελούν εργασία σε πλατφόρμες να έρχονται σε επαφή και να επικοινωνούν μεταξύ τους, καθώς και με εκπροσώπους τους. Οι πρόσφατες κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την εφαρμογή του δικαίου ανταγωνισμού της ΕΕ στις συλλογικές συμβάσεις από αυτοαπασχολούμενους χωρίς υπαλλήλους αποσαφηνίζουν τις συνθήκες υπό τις οποίες ορισμένοι αυτοαπασχολούμενοι χωρίς υπαλλήλους μπορούν να διαπραγματεύονται συλλογικά για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας τους χωρίς να παραβιάζουν τους κανόνες ανταγωνισμού της ΕΕ¹³. Η συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στον σχεδιασμό και στην εφαρμογή πολιτικών και μεταρρυθμίσεων στον κοινωνικό τομέα και στον τομέα της απασχόλησης έχει επίσης αναγνωριστεί και ενθαρρύνεται περαιτέρω στις κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση.

Τα τελευταία χρόνια ο κοινωνικός διάλογος έχει αποκτήσει μεγαλύτερη σημασία στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, με αποτέλεσμα να έχουν εκδοθεί ορισμένες ειδικές ανά χώρα συστάσεις σχετικά με τη συμμετοχή των εθνικών κοινωνικών εταίρων στη διαδικασία χάραξης πολιτικής. Στην ετήσια έρευνα για τη βιώσιμη ανάπτυξη του 2023, η Επιτροπή επαναλαμβάνει τη σημασία της εφαρμογής συμπεριληπτικής διαδικασίας και της έγκαιρης συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων στον συντονισμό και την εφαρμογή της οικονομικής πολιτικής και της πολιτικής για την απασχόληση σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο, μεταξύ άλλων σε όλα τα σχετικά στάδια του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, πολλά από τα οποία είναι επίσης σημαντικά για την εφαρμογή του μηχανισμού ανάκαμψης και

⁹ COM(2013) 0882 final, διαθέσιμο [ηλεκτρονικά](#).

¹⁰ Οδηγία 1998/59/ΕΚ, οδηγία 2001/23/ΕΚ, οδηγία 2002/14/ΕΚ και οδηγία 2009/38/ΕΚ.

¹¹ Οδηγία 2014/24/ΕΕ, οδηγία 2014/25/ΕΕ και οδηγία 2014/23/ΕΕ.

¹² COM(2021) 762 final, διαθέσιμο [ηλεκτρονικά](#).

¹³ C/2022/6846, διαθέσιμο [ηλεκτρονικά](#).

ανθεκτικότητας (ΜΑΑ). Η πρόταση της Επιτροπής του 2023 για κοινή έκθεση για την απασχόληση υπογραμμίζει τον τρόπο με τον οποίο η προβλέψιμη, ουσιαστική και έγκαιρη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη διασφάλιση του αποτελεσματικού σχεδιασμού και υλοποίησης των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων. Η Επιτροπή τονίζει τακτικά τη σημασία της συμμετοχής των ενδιαφερόμενων μερών στις επαφές της με όλα τα κράτη μέλη. Η Επιτροπή θα χρησιμοποιήσει τα υφιστάμενα φόρουμ του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου για να τηρεί ενήμερους τους κοινωνικούς εταίρους και να διασφαλίζει τη συμμετοχή τους στην εφαρμογή του ΜΑΑ.

Η ΕΕ στηρίζει τις προσπάθειες των κοινωνικών εταίρων να βελτιώσουν τη βάση των μελών τους και τις διοικητικές τους δυνατότητες. Σε ορισμένα κράτη μέλη, οι κοινωνικοί εταίροι δεν διαθέτουν επαρκείς δυνατότητες, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να συμμετέχουν αποτελεσματικά στον κοινωνικό διάλογο¹⁴. Οι δυνατότητες των κοινωνικών εταίρων επισημάνθηκαν ως πρόκληση για 10 χώρες στις ανά χώρα εκθέσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2019 και για άλλες τέσσερις χώρες το 2020. Η ανάπτυξη δυνατοτήτων αποτελεί πρωτίστως καθήκον των ίδιων των κοινωνικών εταίρων. Ωστόσο, οι δημόσιες αρχές μπορούν να διαδραματίσουν καίριο ρόλο με την παροχή τεχνικής, οικονομικής και άλλης στήριξης.

Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο + (ΕΚΤ+)¹⁵ απαιτεί από τα κράτη μέλη για τα οποία έχει εκδοθεί ειδική ανά χώρα σύσταση σχετικά με τον κοινωνικό διάλογο να διαθέσουν τουλάχιστον το 0,25 % των κονδυλίων για τη στήριξη της ανάπτυξης δυνατοτήτων των κοινωνικών εταίρων και/ή των ΜΚΟ, ενώ όλα τα άλλα κράτη μέλη πρέπει να διαθέσουν κατάλληλο ποσό από τους πόρους του ΕΚΤ+ στον τομέα αυτόν. Η Επιτροπή διευκολύνει τον προγραμματισμό του ΕΚΤ+ για την ανάπτυξη δυνατοτήτων των εθνικών κοινωνικών εταίρων. Προωθεί επίσης την αμοιβαία μάθηση και την ανταλλαγή ορθών πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών, μεταξύ άλλων μέσω των προνομιακών γραμμών του προϋπολογισμού για τον κοινωνικό διάλογο.

Οι προσπάθειες για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που περιγράφονται ανωτέρω πρέπει να ενταθούν σε εθνικό επίπεδο, ώστε να αξιοποιηθούν όλα τα οφέλη του κοινωνικού διαλόγου. Η ανάληψη δράσης σε επίπεδο ΕΕ μπορεί να βοηθήσει τα κράτη μέλη να προωθήσουν τον κοινωνικό διάλογο και να στηρίξουν τους κοινωνικούς εταίρους, αλλά δεν αρκεί από μόνη της. Οι προκλήσεις ενώπιον των οποίων βρίσκονται οι κοινωνικοί εταίροι, συμπεριλαμβανομένων των πτωτικών τάσεων των συλλογικών συμβάσεων και της ανομοιογενούς ποιότητας του κοινωνικού διαλόγου από το ένα κράτος μέλος στο άλλο, μπορούν να αντιμετωπιστούν μόνο με την ανάληψη δράσης σε εθνικό επίπεδο. Εκτός από τα μέσα που παρουσιάζονται ανωτέρω, η Επιτροπή θα στηρίζει τα κράτη μέλη στην εφαρμογή της 8ης αρχής του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, υποβάλλοντας πρόταση

¹⁴ Eurofound (2020), διαθέσιμο [ηλεκτρονικά](#).

¹⁵ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1057, διαθέσιμος [ηλεκτρονικά](#).

σύστασης του Συμβουλίου για τον κοινωνικό διάλογο. Η εν λόγω προτεινόμενη σύσταση, μόλις εγκριθεί, θα παράσχει στα κράτη μέλη καθοδήγηση σχετικά με τον βέλτιστο τρόπο προώθησης του κοινωνικού διαλόγου και ενίσχυσης των συλλογικών διαπραγματεύσεων. Η προώθηση του κοινωνικού διαλόγου και των συλλογικών διαπραγματεύσεων είναι επίσης σημαντική στο πλαίσιο των υπό εξέλιξη διαπραγματεύσεων για τη διεύρυνση, καθώς οι υπονήφιε χώρες πρέπει να ενισχύσουν τις δομές και τις διαδικασίες τους για τον κοινωνικό διάλογο προκειμένου να ανταποκριθούν στις προκλήσεις που θέτει ο μεταβαλλόμενος κόσμος της εργασίας.

Πρόταση της Επιτροπής για σύσταση του Συμβουλίου

- Η Επιτροπή προτείνει σύσταση του Συμβουλίου για τη στήριξη της συνεχούς εφαρμογής της 8ης αρχής του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων από τα κράτη μέλη. Η πρόταση συνιστά στα κράτη μέλη να διασφαλίσουν την ύπαρξη ευνοϊκού περιβάλλοντος για τη διεξαγωγή τριμερούς και διμερούς κοινωνικού διαλόγου, συμπεριλαμβανομένων συλλογικών διαπραγματεύσεων που σέβονται τα θεμελιώδη δικαιώματα της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι και των συλλογικών διαπραγματεύσεων· προωθεί ισχυρές, ανεξάρτητες οργανώσεις εργαζομένων και εργοδοτών, περιλαμβάνει μέτρα για την ενίσχυση των δυνατοτήτων τους· διασφαλίζει την πρόσβαση στις σχετικές πληροφορίες που είναι αναγκαίες για τη συμμετοχή στον κοινωνικό διάλογο· προωθεί τη συμμετοχή όλων των μερών στον κοινωνικό διάλογο· είναι προσαρμοσμένη στην ψηφιακή εποχή, προωθεί τις συλλογικές διαπραγματεύσεις στον νέο κόσμο της εργασίας και τη δίκαιη και ισότιμη μετάβαση προς την κλιματική ουδετερότητα· και εξασφαλίζει την κατάλληλη θεσμική στήριξη.
- Η Επιτροπή θα προβαίνει τακτικά σε απολογισμό της εφαρμογής της σύστασης από τα κράτη μέλη σε διαβούλευση με τους σχετικούς κοινωνικούς εταίρους και τα κράτη μέλη, προκειμένου να αξιολογήσει την πρόοδο αμέσως μετά την ημερομηνία εφαρμογής της. Ο απολογισμός αυτός θα συμπληρώσει την τακτική και καθιερωμένη διαβούλευση και συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στο πλαίσιο της ετήσιας διαδικασίας του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

3. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΕ

Η Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) αναγνωρίζει πλήρως τον καίριο ρόλο των κοινωνικών εταίρων σε μια κοινωνική οικονομία της αγοράς, παρέχοντάς τους ειδικό ρόλο στη διαδικασία θέσπισης νομοθεσίας της ΕΕ στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής. Η δυνατότητα που παρέχει η Συνθήκη για την εφαρμογή των συμφωνιών των κοινωνικών εταίρων στο ενωσιακό δίκαιο επιβεβαιώνει τη σημασία του κοινωνικού διαλόγου της ΕΕ και το ειδικό καθεστώς των αντιπροσωπευτικών κοινωνικών

εταίρων. Κατά την εφαρμογή των διατάξεων αυτών, είναι σημαντικό να γίνονται σεβαστά η αυτονομία και οι ρόλοι των κοινωνικών εταίρων και των θεσμικών οργάνων της ΕΕ. Ο ρόλος τους αναγνωρίζεται επίσης μέσω του τριμερούς χαρακτήρα τριών οργανισμών της ΕΕ (του Eurofound, του Ευρωπαϊκού Κέντρου για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης και του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία) και μέσω των τριμερών συμβουλευτικών επιτροπών στον τομέα της ασφάλειας και της υγείας στην εργασία, της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων, του συντονισμού της κοινωνικής ασφάλισης και της επαγγελματικής κατάρτισης.

Το 2015 η Επιτροπή δρομολόγησε μια νέα αρχή για τον κοινωνικό διάλογο από κοινού με τους Ευρωπαίους κοινωνικούς εταίρους. Στη συνέχεια, οι Ευρωπαίοι κοινωνικοί εταίροι, η Επιτροπή και το Συμβούλιο υπέγραψαν κοινή δήλωση σχετικά με τη νέα αρχή για τον κοινωνικό διάλογο¹⁶. Στο πλαίσιο της συνέχειας που δόθηκε, η Επιτροπή ενίσχυσε τον ρόλο των Ευρωπαίων κοινωνικών εταίρων στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο, διεξάγοντας διαβουλεύσεις μ' αυτούς σε βασικά σημεία της διαδικασίας και εξασφαλίζοντας τη μεγαλύτερη συμμετοχή τους στη διαδικασία χάραξης πολιτικής και θέσπισης νομοθεσίας με την καθιέρωση νέων μορφών διαβουλεύσεων με τους κοινωνικούς εταίρους. Δίνει επίσης μεγαλύτερη έμφαση στην ανάπτυξη δυνατοτήτων των εθνικών κοινωνικών εταίρων, μεταξύ άλλων μέσω της αύξησης της χρηματοδότησης, καθώς ο κοινωνικός διάλογος σε επίπεδο ΕΕ δεν μπορεί να αποφέρει αποτελέσματα χωρίς εύρυθμο και αποτελεσματικό εθνικό κοινωνικό διάλογο.

Το πλαίσιο για τον κοινωνικό διάλογο της ΕΕ έχει αναχθεί σε ισχυρό πλαίσιο για τη διεξαγωγή τόσο διμερών όσο και τριμερών διαπραγματεύσεων και διαβουλεύσεων. Ωστόσο, έχει καίρια σημασία το πλαίσιο να επικαιροποιείται τακτικά, ώστε να διασφαλίζεται ότι οι κοινωνικοί εταίροι μπορούν να συμβάλλουν πλήρως στην αντιμετώπιση των οικονομικών και κοινωνικών προκλήσεων. Είναι καιρός να γίνει απολογισμός της προόδου που έχει επιτευχθεί μετά τη νέα αρχή για τον κοινωνικό διάλογο και να εξεταστούν τρόποι για την καλύτερη αξιοποίηση του δυναμικού του ευρωπαϊκού κοινωνικού διαλόγου. Η Επιτροπή προτείνει, με βάση τις διαβουλεύσεις της με τους κοινωνικούς εταίρους, σειρά μέτρων για την ενίσχυση του ευρωπαϊκού κοινωνικού διαλόγου με τον εκσυγχρονισμό των δομών του, την ενθάρρυνση και την υποστήριξη των συμφωνιών των κοινωνικών εταίρων, την ενίσχυση της συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων στη διαδικασία χάραξης πολιτικής της ΕΕ και την αύξηση της αποτελεσματικότητας της χρηματοδοτικής και τεχνικής στήριξης της Επιτροπής.

3.1. Δομές κοινωνικού διαλόγου

Διακλαδικό επίπεδο

Ο ευρωπαϊκός κοινωνικός διάλογος διαθέτει εδραιωμένες διακλαδικές δομές. Η τριμερής κοινωνική σύνοδος κορυφής για την ανάπτυξη και την απασχόληση εξασφαλίζει την ανά

¹⁶ Κοινή δήλωση με τίτλο «Μια νέα αρχή για τον κοινωνικό διάλογο» (2016), διαθέσιμη [ηλεκτρονικά](#).

εξάμηνο συνεννόηση μεταξύ του Συμβουλίου, της Επιτροπής και των κοινωνικών εταίρων σε ευρωπαϊκό επίπεδο¹⁷. Ο μακροοικονομικός διάλογος παρέχει στο Συμβούλιο, την Επιτροπή, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και την Ευρωομάδα ένα φόρουμ για την ανταλλαγή απόψεων με τους Ευρωπαίους κοινωνικούς εταίρους σχετικά με τις νομισματικές και δημοσιονομικές πολιτικές και τις μισθολογικές εξελίξεις. Τα τελευταία χρόνια η Επιτροπή Απασχόλησης (EMCO) διοργάνωσε επίσης διάφορα σεμινάρια με Ευρωπαίους και σχετικούς εθνικούς κοινωνικούς εταίρους για να συζητηθούν θέματα ιδιαίτερης σημασίας γι' αυτούς (για παράδειγμα, δεξιότητες, μέτρα σχετικά με τη νόσο COVID-19 ή η μετάβαση από τη μία θέση εργασίας σε άλλη), επιπλέον της παραδοσιακής ετήσιας ανασκόπησης του κοινωνικού διαλόγου. Η Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας (ΕΚΠ) εξασφαλίζει την τακτική συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στις συζητήσεις της (για παράδειγμα σε θέματα σχετικά με τις συντάξεις, τη μακροχρόνια φροντίδα ή την πρόσβαση στην κοινωνική προστασία). Η Επιτροπή Κοινωνικού Διαλόγου, που διοργανώνεται από την Επιτροπή, είναι το κύριο φόρουμ για τον διακλαδικό κοινωνικό διάλογο μεταξύ των ευρωπαϊκών διακλαδικών οργανώσεων των κοινωνικών εταίρων.

Παρότι τα φόρουμ αυτά καθιστούν δυνατή τη διεξαγωγή ολοκληρωμένου διμερούς και τριμερούς διαλόγου σε επίπεδο ΕΕ, η πρόσφατη εμπειρία όσον αφορά την ανάπτυξη καλύτερων εργαλείων για την αντιμετώπιση των ραγδαίων αλλαγών στην αγορά εργασίας και των κοινωνικών αλλαγών ανέδειξε τη συμπληρωματική ανάγκη για διεξοδικότερο τριμερή διάλογο για θέματα απασχόλησης και κοινωνικά θέματα. Η ανάγκη αυτή τονίστηκε ιδιαίτερα από τους κοινωνικούς εταίρους κατά τη διαδικασία διαβούλευσης.

Η Επιτροπή:

- θα καλέσει την Επιτροπή Απασχόλησης και την Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας να προβούν στη διοργάνωση τακτικών τριμερών ανταλλαγών απόψεων για συναφή θέματα, με τη συμμετοχή των Ευρωπαίων και των εθνικών κοινωνικών εταίρων·
- θα διοργανώνει, στο πλαίσιο των συνεδριάσεων της Επιτροπής Κοινωνικού Διαλόγου και σε συμφωνία με τους κοινωνικούς εταίρους, ad hoc / έκτακτες τριμερείς συζητήσεις για συναφή θέματα (για παράδειγμα σχετικά με τις ελλείψεις εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων ή τη δίκαιη μετάβαση), με τη συμμετοχή των Ευρωπαίων και των εθνικών κοινωνικών εταίρων και εκπροσώπων των κρατών μελών.

Κλαδικό επίπεδο

Ο κλαδικός κοινωνικός διάλογος της ΕΕ καλύπτει πάνω από το 80 % του εργατικού δυναμικού της ΕΕ. Οι 43 επιτροπές κλαδικού κοινωνικού διαλόγου αποτελούνται από 65 ευρωπαϊκές οργανώσεις εργοδοτών και 15 ευρωπαϊκές συνδικαλιστικές ομοσπονδίες και

¹⁷ Άρθρο 152 της ΣΛΕΕ και απόφαση 2016/1859 του Συμβουλίου, διαθέσιμα [ηλεκτρονικά](#).

εκπροσωπούν περίπου 185 εκατομμύρια εργαζομένους και πάνω από 6 εκατομμύρια επιχειρήσεις σε ολόκληρη την ΕΕ. Συζητούν και συμφωνούν σχετικά με τον τρόπο βελτίωσης των συνθηκών εργασίας και των εργασιακών σχέσεων στους αντίστοιχους κλάδους τους και γνωμοδοτούν σχετικά με τις εξελίξεις σε επίπεδο ΕΕ που έχουν κοινωνικές επιπτώσεις και επιπτώσεις στην απασχόληση. Εκτός από τις συμφωνίες, οι Ευρωπαίοι κλαδικοί κοινωνικοί εταίροι υιοθετούν κάθε χρόνο 30 έως 50 κοινές θέσεις αποτελεσμάτων για ευρύ φάσμα θεμάτων, όπως η υγεία και η ασφάλεια στην εργασία, οι συνθήκες εργασίας, οι επιπτώσεις της μετάβασης στην κλιματική ουδετερότητα, η ψηφιοποίηση, οι δεξιότητες, η κινητικότητα του εργατικού δυναμικού ή η ισότητα των φύλων¹⁸. Η υψηλή κάλυψη εργαζομένων και επιχειρήσεων παρέχει στις επιτροπές νομιμότητα και διασφαλίζει ότι τα κοινά αποτελέσματα, όπως οι αυτόνομες συμφωνίες, έχουν πραγματικό αντίκτυπο όσον αφορά την εφαρμογή τους. Παρά τις μεγάλες διαφορές μεταξύ κλάδων, οι επιτροπές έχουν παράσχει ένα κοινό πλαίσιο κοινωνικού διαλόγου σε επίπεδο ΕΕ.

Το πλαίσιο αυτό αναπτύχθηκε με την πάροδο του χρόνου ως απάντηση στην ανάγκη να επηρεάσουν οι κοινωνικοί εταίροι την ολοκλήρωση της ΕΕ και να συμβάλουν στην ενίσχυσή της. Ωστόσο, οι κοινωνικοί εταίροι μπορεί να εμφανιστούν ή να εξαφανιστούν σε οποιονδήποτε δεδομένο κλάδο. Για παράδειγμα, τα τελευταία χρόνια εμφανίστηκαν νέες επιχειρήσεις, όπως εταιρείες χαμηλού κόστους στην πολιτική αεροπορία, νέες εταιρείες ταχυδρομικών υπηρεσιών ή ιδιωτικοί πάροχοι κοινωνικών υπηρεσιών. Οι επιτροπές, για να μπορούν να αντιδρούν καλύτερα στις κλαδικές εξελίξεις και στον μεταβαλλόμενο κόσμο της εργασίας, θα πρέπει να προσπαθούν να είναι συμπεριληπτικές, καθώς και να διατηρούν και να αυξάνουν την αντιπροσωπευτικότητα. Θα πρέπει επίσης να αυξήσουν τη συνάφεια του κλαδικού κοινωνικού διαλόγου, μεταξύ άλλων με τη συμμετοχή των εθνικών οργανώσεων κοινωνικών εταίρων και τη συνεργασία με κλάδους/τμήματα που δεν εκπροσωπούνται ακόμη ή δεν καλύπτονται από τον ευρωπαϊκό κλαδικό κοινωνικό διάλογο¹⁹.

Η Επιτροπή, από κοινού με τους κλαδικούς κοινωνικούς εταίρους, θα προβεί στον εκσυγχρονισμό του πλαισίου για τον κλαδικό κοινωνικό διάλογο της ΕΕ, ώστε να ενισχυθούν η σημασία και η αποτελεσματικότητά του, και θα εξετάσει αν είναι αναγκαία η αναθεώρηση της απόφασης 98/500/ΕΚ της Επιτροπής για σύσταση επιτροπών κλαδικού διαλόγου για την προώθηση του διαλόγου μεταξύ των κοινωνικών εταίρων σε ευρωπαϊκό επίπεδο²⁰.

Οι περιβαλλοντικές δεσμεύσεις επηρεάζουν τη διοργάνωση συνεδριάσεων. Σύμφωνα με την πρόσφατη ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Οικολογικός προσανατολισμός της Ευρωπαϊκής Επιτροπής»²¹, η Επιτροπή έχει ήδη αρχίσει να διοργανώνει σειρά συνεδριάσεων

¹⁸ Αποτελέσματα διαθέσιμα [ηλεκτρονικά](#).

¹⁹ Eurofound (2019), διαθέσιμο [ηλεκτρονικά](#).

²⁰ Απόφαση 98/500/ΕΚ της Επιτροπής, διαθέσιμη [ηλεκτρονικά](#).

²¹ [Βλ.](#) C(2022) 2230 final.

σε διαδικτυακή ή υβριδική μορφή. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να στηρίζει τη διοργάνωση συνεδριάσεων κλαδικού κοινωνικού διαλόγου. Με τον τρόπο αυτόν, θα αναπτύξει, σε συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους, μια νέα και οικολογικότερη προσέγγιση για τη διοργάνωσή τους.

Η Επιτροπή, σε στενή συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους:

- θα εκσυγχρονίσει το νομικό πλαίσιο για τις επιτροπές κλαδικού κοινωνικού διαλόγου μέσω πιθανής αναθεώρησης της σχετικής απόφασης της Επιτροπής·
- θα διευκολύνει, στο πλαίσιο της τρέχουσας δομής των επιτροπών κλαδικού κοινωνικού διαλόγου, τις συνέργειες μεταξύ των υφιστάμενων επιτροπών, θα προωθήσει την προσθήκη νέων τμημάτων οικονομικών κλάδων σ' αυτές, υπό την προϋπόθεση της τήρησης των σχετικών κριτηρίων, και θα προσαρμόσει την προσέγγιση για τη διεξαγωγή μελετών αντιπροσωπευτικότητας σε συνεργασία με το Eurofound·
- θα δρομολογήσει διαδικασία για την επανεξέταση του τρόπου διοργάνωσης των συνεδριάσεων των επιτροπών κλαδικού κοινωνικού διαλόγου·
- θα συνεχίσει να διερευνά τις λεπτομέρειες για την καθιέρωση νέου κλαδικού κοινωνικού διαλόγου για τις κοινωνικές υπηρεσίες σε επίπεδο ΕΕ.

Η Επιτροπή καλεί τους κοινωνικούς εταίρους:

- να συνεχίσουν τις προσπάθειες και να αξιολογήσουν την ανάγκη ανάληψης περαιτέρω δράσεων στο πλαίσιο των αντίστοιχων κοινωνικών διαλόγων τους, ώστε να έρθουν σε επαφή με μέλη τους στα κράτη μέλη που δεν καλύπτονται ακόμη από τις αντίστοιχες επιτροπές κλαδικού κοινωνικού διαλόγου, με σκοπό να αυξηθεί ο αριθμός των μελών και να βελτιωθεί η αντιπροσωπευτικότητα τόσο των συνδικαλιστικών οργανώσεων όσο και των οργανώσεων εργοδοτών·
- να προωθήσουν τη συμμετοχή όλων των σχετικών αντιπροσωπευτικών ευρωπαϊκών οργανώσεων κοινωνικών εταίρων στις υφιστάμενες και τις νέες επιτροπές.

3.2. Στήριξη των συμφωνιών των κοινωνικών εταίρων

Οι συμφωνίες των κοινωνικών εταίρων αποτελούν ένα από τα σημαντικότερα αποτελέσματα του κοινωνικού διαλόγου της ΕΕ. Μέχρι σήμερα οι κοινωνικοί εταίροι έχουν συνάψει έξι αυτόνομες διακλαδικές συμφωνίες. Εκτός από τις αυτόνομες συμφωνίες, από το 1995 έως το 2010 εφαρμόστηκαν μέσω του ενωσιακού δικαίου²² τέσσερις διακλαδικές συμφωνίες κοινωνικών εταίρων. Ωστόσο, την τελευταία δεκαετία οι Ευρωπαίοι διακλαδικοί κοινωνικοί εταίροι δεν διαπραγματεύτηκαν νέες συμφωνίες προς εφαρμογή μέσω του

²² Οδηγίες 96/34/ΕΚ, 97/81/ΕΚ, 1999/70/ΕΚ και 2010/18/ΕΕ.

ενωσιακού δικαίου. Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για το νέο πρόγραμμα εργασίας των Ευρωπαίων διακλαδικών κοινωνικών εταίρων για την περίοδο 2022-2024 και για την υπό εξέλιξη διαπραγμάτευση νέας συμφωνίας σχετικά με την τηλεργασία και το δικαίωμα αποσύνδεσης η οποία πρόκειται να εφαρμοστεί μέσω του ενωσιακού δικαίου. Σε κλαδικό επίπεδο, οκτώ συμφωνίες κοινωνικών εταίρων μετατράπηκαν σε ενωσιακό δίκαιο μεταξύ του 1999 και του 2018²³ και πέντε αυτόνομες συμφωνίες αναπτύχθηκαν από εθνικούς κοινωνικούς εταίρους μεταξύ του 1999 και του 2021.

Οι πρόσφατες αποφάσεις του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ)²⁴ αποφασίζουν το πλαίσιο για την εφαρμογή των συμφωνιών των κοινωνικών εταίρων μέσω του ενωσιακού δικαίου. Σύμφωνα με τις αποφάσεις, κατόπιν κοινού αιτήματος των κοινωνικών εταίρων για την εφαρμογή της συμφωνίας τους σε επίπεδο ΕΕ, η Επιτροπή αποφασίζει κατά περίπτωση αν είναι σκόπιμο να υποβάλει πρόταση στο Συμβούλιο για την εφαρμογή της εν λόγω συμφωνίας σε επίπεδο ΕΕ ως οδηγίας. Κατά τη διαπραγμάτευση μιας συμφωνίας, οι κοινωνικοί εταίροι μπορούν να ενεργούν ελεύθερα και η Επιτροπή πρέπει να απέχει από κάθε συμπεριφορά που αποσκοπεί να επηρεάσει την πορεία των διαπραγματεύσεων ή το περιεχόμενο της σχεδιαζόμενης συμφωνίας.

Η Επιτροπή θα συνεχίσει να προωθεί, κατά προτεραιότητα, τις συμφωνίες των κοινωνικών εταίρων. Για τον σκοπό αυτόν, οι υπηρεσίες της Επιτροπής θα υποστηρίζουν τη διαπραγμάτευση συμφωνιών κοινωνικών εταίρων παρέχοντας, κατόπιν αιτήματος των κοινωνικών εταίρων, διοικητική υποστήριξη και νομικές συμβουλές, ιδίως σε θέματα που θα μπορούσαν να έχουν αρνητικό αντίκτυπο στην εφαρμογή μιας συμφωνίας μέσω του ενωσιακού δικαίου (για παράδειγμα, οποιαδήποτε πιθανή απόκλιση από το πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης ή επικαλύψεις με την ισχύουσα νομοθεσία). Αυτές οι νομικές συμβουλές, οι οποίες θα παρέχονται με τη μέγιστη δυνατή επιμέλεια, δεν θα προδικάζουν την τελική θέση της Επιτροπής σχετικά με την υποβολή της συμφωνίας στο Συμβούλιο.

Όπως επιβεβαιώνεται από την απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Σεπτεμβρίου 2021 (υπόθεση C-928/19 P), η Επιτροπή, μόλις λάβει από τους κοινωνικούς εταίρους αίτημα για την εφαρμογή συμφωνίας κοινωνικών εταίρων μέσω του ενωσιακού δικαίου, θα αξιολογήσει τη νομιμότητα της συμφωνίας και την αντιπροσωπευτικότητα των υπογραφόντων μερών, καθώς και τη σκοπιμότητα της εφαρμογής της συμφωνίας μέσω του ενωσιακού δικαίου, εξετάζοντας μεταξύ άλλων οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές πτυχές. Στο πλαίσιο αυτό, μπορεί να διενεργηθεί εκτίμηση των επιπτώσεων. Η Επιτροπή αναγνωρίζει τις γνώσεις των κοινωνικών εταίρων σχετικά με τις πιθανές επιπτώσεις που θα μπορούσε να έχει η συμφωνία τους στις επιχειρήσεις και τους εργαζομένους.

²³ Οδηγίες 1999/63/ΕΚ, 2000/79/ΕΚ, 2005/47/ΕΚ, 2009/13/ΕΚ, 2010/32/ΕΕ, 2014/112/ΕΕ, 2017/159/ΕΕ και 2018/131/ΕΕ.

²⁴ Απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Οκτωβρίου 2019, C-928/19, και απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 21ης Σεπτεμβρίου 2021, C-928/19 P.

Οι υπηρεσίες της Επιτροπής θα ενημερώσουν εντός 3 μηνών τους αντίστοιχους κοινωνικούς εταίρους για τις προκαταρκτικές εκτιμήσεις τους, μεταξύ άλλων ενδεχομένως αν θα πραγματοποιηθεί εκτίμηση των επιπτώσεων. Η Επιτροπή θα λάβει τελική απόφαση ανάλογα με την πολυπλοκότητα της αξιολόγησης της προτεινόμενης συμφωνίας, λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις της πρόσφατης νομολογίας του Δικαστηρίου.

Η Επιτροπή θα συνεχίσει επίσης να προωθεί και άλλα κοινά αποτελέσματα των κοινωνικών εταίρων, όπως πλαίσιο δράσεων, αμοιβαία μάθηση ή έγγραφα καθοδήγησης, και να ενθαρρύνει τους Ευρωπαίους κοινωνικούς εταίρους να αναπτύσσουν και να παρακολουθούν συνεχώς νέα αποτελέσματα για την αντιμετώπιση των αναδυόμενων προκλήσεων.

Η Επιτροπή:

- θα παράσχει στους Ευρωπαίους κοινωνικούς εταίρους, κατόπιν αιτήματός τους και κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων για συμφωνίες κοινωνικών εταίρων οι οποίες προβλέπεται να εφαρμοστούν μέσω του ενωσιακού δικαίου, διοικητική υποστήριξη και νομικές συμβουλές·
- θα δώσει μεγαλύτερη έμφαση σε έργα που υποστηρίζουν την εφαρμογή αυτόνομων συμφωνιών κοινωνικών εταίρων σε μελλοντικές προσκλήσεις υποβολής προτάσεων κοινωνικού διαλόγου.

Η Επιτροπή καλεί τους Ευρωπαίους κοινωνικούς εταίρους:

- να διαπραγματευτούν και να συνάψουν περισσότερες συμφωνίες κοινωνικών εταίρων·
- να διασφαλίσουν ότι διαθέτουν εντολή από τα εθνικά μέλη τους που τους επιτρέπει να αρχίσουν διαπραγματεύσεις για συμφωνίες κοινωνικών εταίρων·
- να συνεχίσουν να επιδιώκουν τη συμμετοχή των αντίστοιχων μελών τους σε κοινές και χωριστές δράσεις και έργα ανάπτυξης δυνατοτήτων που αποσκοπούν στη διασφάλιση της εφαρμογής των αυτόνομων συμφωνιών-πλαίσίων τους σε όλα τα κράτη μέλη.

3.3. Ενίσχυση της συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων στη διαδικασία χάραξης πολιτικής της ΕΕ

Η Επιτροπή διαβουλεύεται και με τους 87 αναγνωρισμένους Ευρωπαίους κοινωνικούς εταίρους σχετικά με την πιθανή ανάληψη νομοθετικής δράσης της ΕΕ στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής που καλύπτεται από το άρθρο 153 της ΣΛΕΕ (για παράδειγμα, συνθήκες εργασίας, ασφάλεια και υγεία στην εργασία, ενημέρωση και διαβούλευση με τους εργαζομένους, κοινωνική ασφάλιση και κοινωνική προστασία των εργαζομένων, ισότητα των φύλων στην απασχόληση). Αυτές οι διαβουλεύσεις σε δύο στάδια διεξάγονται με σταθερό ρυθμό τα τελευταία 10 χρόνια και όλες έχουν πραγματοποιηθεί γραπτώς. Σε ορισμένους

τομείς, όπως ο καθορισμός οριακών τιμών επαγγελματικής έκθεσης για τους καρκινογόνους και μεταλλαξιογόνους παράγοντες καθώς και για τις τοξικές για την αναπαραγωγή ουσίες²⁵, πραγματοποιούνται εκτενείς διαβουλεύσεις με τους κοινωνικούς εταίρους με τη χρήση ειδικών δομών, όπως η τριμερής συμβουλευτική επιτροπή για την ασφάλεια και την υγεία στον χώρο εργασίας. Στις περιπτώσεις αυτές, και σε συμφωνία με τους Ευρωπαίους κοινωνικούς εταίρους, η διαβούλευση σε δύο στάδια θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί μέσω συναντήσεων με όλους τους ενδιαφερόμενους κοινωνικούς εταίρους, με σκοπό την εκπλήρωση όλων των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη Συνθήκη.

Μετά τη νέα αρχή για τον κοινωνικό διάλογο, η Επιτροπή καθιέρωσε ειδικές ακροάσεις ως νέο τρόπο διαβούλευσης με τους Ευρωπαίους κοινωνικούς εταίρους σχετικά με πρωτοβουλίες για τις οποίες η Συνθήκη δεν απαιτεί διαβούλευση σε δύο στάδια. Οι ειδικές ακροάσεις απέδειξαν τη χρησιμότητά τους και αποτελούν σημαντικά φόρουμ τόσο για την Επιτροπή όσο και για τους κοινωνικούς εταίρους για την ανταλλαγή απόψεων σχετικά με επικείμενες πρωτοβουλίες πολιτικής. Ο αριθμός των ειδικών ακροάσεων έχει αυξηθεί με την πάροδο του χρόνου και η κάλυψή τους εκτείνεται σε τομείς πολιτικής πέραν της απασχόλησης και των κοινωνικών θεμάτων δυνάμει του άρθρου 153 της ΣΛΕΕ (για παράδειγμα, βιώσιμη εταιρική διακυβέρνηση, μισθολογική διαφάνεια, ευρωπαϊκή στρατηγική για τη φροντίδα, στρατηγική βιώσιμης και έξυπνης κινητικότητας και απαγόρευση προϊόντων που παράγονται με καταναγκαστική εργασία στην αγορά της ΕΕ). Επιπλέον, πραγματοποιούνται διαβουλεύσεις με τις επιτροπές κλαδικού κοινωνικού διαλόγου σχετικά με τις εξελίξεις που επέρχονται στην ΕΕ και έχουν κοινωνικές επιπτώσεις στους αντίστοιχους κλάδους τους.

Η διασφάλιση της κατάλληλης μορφής και του κατάλληλου χρονοδιαγράμματος των εν λόγω διαβουλεύσεων είναι σημαντική για να μη χαθούν οι ευκαιρίες που προσφέρονται στην Επιτροπή για υψηλής ποιότητας συμβολή στις διαβουλεύσεις. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο είναι αναγκαία η καλύτερη κατανόηση του κοινωνικού διαλόγου σε ολόκληρη την Επιτροπή και η υιοθέτηση συνεκτικότερης προσέγγισης όσον αφορά τη συμμετοχή και τη διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους. Η καλύτερη επισκόπηση του σχεδιασμού των επικείμενων προτάσεων στο πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής θα βοηθήσει τους κοινωνικούς εταίρους να προετοιμάσουν τη συμβολή και τις δραστηριότητές τους.

Επιπλέον, η Επιτροπή συνεργάζεται σε τακτική βάση με τους κοινωνικούς εταίρους σε συγκεκριμένα θέματα. Για παράδειγμα, η Επιτροπή και οι Ευρωπαίοι κοινωνικοί και οικονομικοί εταίροι επιδιώκουν, μέσω της ευρωπαϊκής σύμπραξης για την ένταξη²⁶, να προωθήσουν μια πολυσυμμετοχική προσέγγιση για την ένταξη των προσφύγων και άλλων μεταναστών στην αγορά εργασίας. Οι κοινωνικοί εταίροι συμβάλλουν επίσης στις

²⁵ Οδηγία 2004/37/ΕΚ σχετικά με την προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που συνδέονται με την έκθεση σε καρκινογόνους παράγοντες, μεταλλαξιογόνους παράγοντες ή τοξικές για την αναπαραγωγή ουσίες κατά την εργασία, διαθέσιμη [ηλεκτρονικά](#)

²⁶ Πληροφορίες διαθέσιμες [ηλεκτρονικά](#).

διαβουλεύσεις σχετικά με τη νόμιμη μετανάστευση στη νέα πλατφόρμα για τη μετανάστευση εργατικού δυναμικού.

Η Επιτροπή:

- θα ορίσει συντονιστή κοινωνικού διαλόγου σε κάθε υπηρεσία της Επιτροπής·
- θα συγκεντρώσει, μέσω των αρμόδιων μελών του Σώματος των επιτρόπων, τις απόψεις των Ευρωπαίων διακλαδικών κοινωνικών εταίρων σχετικά με τις προτεραιότητες πολιτικής ενόψει του προγράμματος εργασίας της Επιτροπής, στο πλαίσιο του τακτικού διαλόγου.

Η Επιτροπή καλεί τους κοινωνικούς εταίρους:

- να υποβάλουν περισσότερες κοινές θέσεις αποτελεσμάτων πριν από τις σχετικές προτάσεις της Επιτροπής.

3.4. Βελτίωση της αποτελεσματικότητας της χρηματοδοτικής και τεχνικής στήριξης

Ο ειδικός ρόλος των κοινωνικών εταίρων και ο βασιζόμενος στη Συνθήκη χαρακτήρας του ευρωπαϊκού κοινωνικού διαλόγου αναγνωρίζονται στον προϋπολογισμό της ΕΕ. Μέσω αυτού του προϋπολογισμού, η Επιτροπή στηρίζει ευρωπαϊκά και εθνικά έργα των κοινωνικών εταίρων, καθώς και έρευνα για τις εργασιακές σχέσεις. Η Επιτροπή χρηματοδοτεί επίσης και διοργανώνει τις συνεδριάσεις της επιτροπής κοινωνικού διαλόγου, τις 43 επιτροπές κλαδικού κοινωνικού διαλόγου καθώς και τις ακροάσεις διαβούλευσης.

Η ΕΕ υποστηρίζει σημαντική έρευνα σχετικά με τον κοινωνικό διάλογο και τις συλλογικές διαπραγματεύσεις. Οι εργασιακές σχέσεις και ο κοινωνικός διάλογος συγκαταλέγονται στις στρατηγικές προτεραιότητες του πολυετούς προγράμματος εργασίας του Eurofound για την περίοδο 2021-2024. Το Eurofound παρέχει συγκριτικές πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες και τα αποτελέσματα του εθνικού κοινωνικού διαλόγου και των συλλογικών διαπραγματεύσεων· υποβάλλει εκθέσεις σχετικά με τη λειτουργία του τριμερούς κοινωνικού διαλόγου και τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στη διαδικασία χάραξης πολιτικής σε εθνικό επίπεδο· παρέχει δεδομένα σχετικά με τον χρόνο εργασίας και τον καθορισμό των μισθών και αναλύει τον ρόλο του κοινωνικού διαλόγου στο πλαίσιο της αναδιάρθρωσης, τις επιπτώσεις της μετάβασης στην κλιματική ουδετερότητα και την ψηφιοποίηση. Η Επιτροπή υλοποιεί επίσης κοινό έργο με τον ΟΟΣΑ για τη στήριξη της ανάπτυξης της βάσης δεδομένων ΟΟΣΑ/AIAS σχετικά με τα θεσμικά χαρακτηριστικά των συνδικαλιστικών οργανώσεων, του καθορισμού μισθών, της κρατικής παρέμβασης και των κοινωνικών συμφώνων. Το έργο παρέχει ολοκληρωμένες και συγκρίσιμες πληροφορίες σχετικά με τον εξελισσόμενο χαρακτήρα και το πεδίο εφαρμογής των συλλογικών

διαπραγματεύσεων στις χώρες του ΟΟΣΑ και της ΕΕ. Επιπλέον, η Επιτροπή συγχρηματοδοτεί κάθε χρόνο ορισμένα ευρωπαϊκά ερευνητικά έργα σχετικά με τις συλλογικές διαπραγματεύσεις στο πλαίσιο της οικείας πρόσκλησης υποβολής προτάσεων για τη βελτίωση της εμπειρογνώσεως στον τομέα των εργασιακών σχέσεων.

Είναι αναγκαίο να βελτιωθεί η ανταλλαγή πληροφοριών και να καλλιεργηθεί νοοτροπία κοινωνικού διαλόγου. Η Επιτροπή διατηρεί δημόσια διαθέσιμη βάση δεδομένων σχετικά με τα αποτελέσματα που συμφωνούνται από κοινού από τους Ευρωπαίους κοινωνικούς εταίρους και παρέχει πληροφορίες στο διαδίκτυο σχετικά με τα 40-50 έργα κοινωνικού διαλόγου που χρηματοδοτούνται κάθε χρόνο. Ωστόσο, οι πληροφορίες σχετικά με τον αντίκτυπο του ευρωπαϊκού κοινωνικού διαλόγου σε εθνικό επίπεδο και σχετικά με τη συνέχεια που θα δοθεί από τους εθνικούς κοινωνικούς εταίρους στα αποτελέσματα που συμφωνούνται σε ευρωπαϊκό επίπεδο είναι περιορισμένες. Τα περισσότερα αποτελέσματα του κοινωνικού διαλόγου της ΕΕ δεν περιέχουν διατάξεις εφαρμογής. Η εφαρμογή τους δεν παρακολουθείται, δεν αναλύεται ούτε δίνεται η κατάλληλη συνέχεια. Επιπλέον, σε ορισμένα κράτη μέλη, η νοοτροπία κοινωνικού διαλόγου είναι σχετικά αδύναμη λόγω των εθνικών και τοπικών παραδόσεων που έχουν επηρεάσει την εξέλιξη του κοινωνικού διαλόγου. Η ευαισθητοποίηση των εθνικών κοινωνικών εταίρων σχετικά με τις πολιτικές της ΕΕ και τους θεσμούς της αγοράς εργασίας ποικίλλει επίσης μεταξύ των κρατών μελών και των οργανώσεων των κοινωνικών εταίρων και θα μπορούσε να ενισχυθεί μέσω στοχευμένων δράσεων ενημέρωσης με σκοπό την ανάπτυξη δυνατοτήτων. Στο πλαίσιο αυτό θα μπορούσε να περιλαμβάνεται πιλοτικό πρόγραμμα ενημέρωσης και επισκέψεων που θα απευθύνεται στους ηγέτες νεαρής ηλικίας των κοινωνικών εταίρων.

Η Επιτροπή:

- θα δημιουργήσει, σε συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους, ερευνητικό δίκτυο για την ανάλυση και την προώθηση του κοινωνικού διαλόγου της ΕΕ και την παρακολούθηση της εφαρμογής του·
- θα στηρίζει τους Ευρωπαίους κοινωνικούς εταίρους για τη βελτίωση της ευαισθητοποίησης των οργανώσεων-μελών τους σχετικά με τις πολιτικές της ΕΕ και τους θεσμούς της αγοράς εργασίας.

Η Επιτροπή καλεί τους κοινωνικούς εταίρους:

- να ενισχύσουν την προβολή των αποτελεσμάτων του ευρωπαϊκού κοινωνικού διαλόγου και των έργων της ΕΕ και να διασφαλίσουν την ευρεία διάδοση των αποτελεσμάτων στα μέλη τους και πέραν αυτών.

4. ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΣΕ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ

Η ΕΕ δίνει το παράδειγμα προωθώντας τον κοινωνικό διάλογο σε διεθνές επίπεδο. Για την επίτευξη του σκοπού αυτού, συμμετέχει σε τακτικές συνεδριάσεις συνεργασίας με τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας, τον ΟΟΣΑ ή άλλους διεθνείς οργανισμούς ή φορείς τόσο σε πολιτικό όσο και σε τεχνικό επίπεδο. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της στηρίζουν ενεργά τις παγκόσμιες εταιρικές σχέσεις που προωθούν τον κοινωνικό διάλογο, μεταξύ άλλων μέσω της πρωτοβουλίας για την Παγκόσμια Συμφωνία (Global Deal). Στο πλαίσιο της πολιτικής της ΕΕ για τη διεύρυνση, η Επιτροπή στηρίζει επίσης έργα που αποσκοπούν στη βελτίωση του κοινωνικού διαλόγου στις υποψήφιες ή δυνάμει υποψήφιες χώρες και συμμετέχει στην ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών σε διάφορα επίπεδα. Στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας, η Επιτροπή χρηματοδοτεί περιφερειακά προγράμματα που αποσκοπούν στην ενίσχυση του κοινωνικού διαλόγου και διοργανώνει το φόρουμ κοινωνικού διαλόγου της Ένωσης για τη Μεσόγειο με κοινωνικούς εταίρους και από τις δύο πλευρές της Μεσογείου. Μέσω διεθνών εταιρικών σχέσεων και προσφέροντας στις χώρες-εταίρους μια επιλογή βασισμένη σε αξίες, την Global Gateway, η ΕΕ τηρεί υψηλά πρότυπα για τα ανθρώπινα, κοινωνικά και εργασιακά δικαιώματα, και η προώθηση του κοινωνικού διαλόγου στηρίζει τη διασφάλιση ότι η συνεργασία αυτή ωφελεί το σύνολο της κοινωνίας.

Τον Φεβρουάριο του 2022 η Επιτροπή εξέδωσε την ανακοίνωσή της για την αξιοπρεπή εργασία παγκοσμίως²⁷, επιβεβαιώνοντας τη δέσμευση της ΕΕ να καταβάλει προσπάθειες για τη διασφάλιση της αξιοπρεπούς εργασίας στην ΕΕ και σε ολόκληρο τον κόσμο. Η ΕΕ υποστηρίζει την οικουμενική έννοια της αξιοπρεπούς εργασίας, όπως αναπτύχθηκε από τη ΔΟΕ και αντικατοπτρίζεται στους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών. Ο κοινωνικός διάλογος και η τριμερής συμμετοχή αποτελούν ένα από τα τέσσερα στοιχεία της οικουμενικής έννοιας της αξιοπρεπούς εργασίας. Η ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και η ουσιαστική αναγνώριση του δικαιώματος συλλογικών διαπραγματεύσεων συγκαταλέγονται στα βασικά εργασιακά πρότυπα που ορίζονται στη διακήρυξη της ΔΟΕ του 1998 σχετικά με τις θεμελιώδεις αρχές και δικαιώματα στην εργασία και αποτελούν μέρος των δεσμεύσεων που περιλαμβάνονται στις συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών της ΕΕ και στο σύστημα γενικευμένων προτιμήσεων + της ΕΕ.

Όλα τα κράτη μέλη έχουν κυρώσει τα βασικά διεθνή πρότυπα της ΔΟΕ σχετικά με τον κοινωνικό διάλογο. Το Συμβούλιο, με την υποστήριξη της Επιτροπής, ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να συνεχίσουν τις προσπάθειές τους για να κυρώσουν και να εφαρμόσουν αποτελεσματικά τις συμβάσεις της ΔΟΕ²⁸. Καλεί επίσης τα κράτη μέλη και την Επιτροπή να βελτιώσουν τον κοινωνικό διάλογο σε όλα τα επίπεδα και σε όλες τις μορφές του, μεταξύ άλλων μέσω της διασυννοριακής συνεργασίας και της προώθησης διεθνών συμφωνιών-

²⁷ COM(2022) 66 final, διαθέσιμο [ηλεκτρονικά](#).

²⁸ Συμπεράσματα του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου 2019 «Το μέλλον της εργασίας: η Ευρωπαϊκή Ένωση προωθεί τη διακήρυξη της εκατονταετηρίδας της ΔΟΕ».

πλαισίων για τη διασφάλιση της ενεργού συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων στη διαμόρφωση του μέλλοντος της εργασίας και στη συμβολή στην επίτευξη κοινωνικής προόδου, ιδίως μέσω της ουσιαστικής αναγνώρισης του δικαιώματος συλλογικών διαπραγματεύσεων.

Η Επιτροπή:

- θα συνεχίσει να καλεί τα κράτη μέλη να κυρώσουν και να εφαρμόσουν αποτελεσματικά τις συμβάσεις της ΔΟΕ και να τις προωθήσουν σε διεθνές επίπεδο·
- θα δρομολογήσει, σε συνεργασία με τη ΔΟΕ, σχέδιο για τη στήριξη των κοινωνικών εταίρων στο πλαίσιο των επιτροπών κλαδικού κοινωνικού διαλόγου της ΕΕ, κατόπιν αιτήματός τους, για τη διεξαγωγή δραστηριοτήτων σχετικά με υπεύθυνες αλυσίδες εφοδιασμού, συμπεριλαμβανομένου του σεβασμού των εργασιακών δικαιωμάτων.

Η Επιτροπή καλεί τους κοινωνικούς εταίρους:

- να συνεχίσουν να προωθούν τον κοινωνικό διάλογο διεθνώς σε όλα τα επίπεδα.